

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.



SZERKESZTOI SZÁLLÁS :
Óvár, Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. Vasárnap, Szerdán és Pénteken. Ara évnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár : soronkint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

KIADÓ-HIVATAL :
Kőszepűtze, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, nov. 6-án.

(D) Ki tagadhatja meg azt, hogy a történelem, habár vékony árnyalataiban némileg változkozza is, de időszakonként ismétli magát? Ki tagadhatja meg, hogy az emberiség életében a hasonló előzmények időszakonként hasonló eredményeket szünelnek!

A történelem azon jóskönyv, honnan az események folyamát előre következtetni képesek lehetünk, mert az emberi nyom változik, de az emberi szenvedélyek és gondolkodásmód határai egyaránt fogták el az istentől részökre kimért tért, úgy a múltban mint a jelenben.

A történelemre mutattunk, vagy onnan merítettük okoskodásainkat hazánk közlebbi elcsüggedett állapotában, midőn mindig azt állítottuk, hogy a világhorradalomnak szétharapódzását csak is nemzetiünk kivívott jogainak visszaadása által lehet paralyálni, oda mutatánk, midőn vitattuk, hogy a népek közvéleményétől elhagyott reakció magát az elfoglalt téren fönn nem tarthatja, mert békületlen népet kormányozni nem lehet, annyival kevésbé harczot folytatni azzal népszerű vagy jogos eszmék ellen. A történelemre mutattunk, midőn a birodalmi politika legújabb fordulatának alapvonásaiban reményt látunk ugyan, de háttéri eszméiben régi alkotmányunk teljes garanciáit még kéteseknek lenni képzeljük, habár elismertük, hogy nincs itt az idő e fellet határozott véleményt mondhatni, miután az alkotmány — ha bár némely részeiben hiányosnak, sőt módosítottak látszó — visszaadása alkalmával az országgyűlés és király egyetértésére a tér fenn van hagyva, s az 1848-iki törvények revisiója megígértetett, melyeknek kellő mértékben visszaállítása nélkül mi alkotmányos életünket többé képzelni nem tudjuk.

Most midőn a többi, velünk a pragmatika sanctio alapján szövetséges viszonyban álló osztrák tartományok alkotmányos szervezése foly, illő, hogy e szervezés fontosságának bemutatását szintén a történelem emlékei által eszközöljük.

Az ausztriai házból régebbi uralkodók között legelőbb Rudolf állított volt le maga körül oly kormányt, mely mindent elkövetett arra, hogy azon királyságokat, melyek külön jogokkal, s külön szerződés mellett mentek az uralkodó ház sceptoruma alá, szorosabban fogná be azon abszolút kormányzás alá, mely az uralkodó házat a hűbéri joggal birt örökös tartományokra nézve, semmi alaptörvény által nem levén az korlátolva — megillette.

Az ő abszolutistikus iránya a vallásos fanatismusban kereste támaszt. Még új volt akkor a seb, melyet a papi uralmon a protestantizmus ejtett, s az utóbbinak vívmányai sokkal népszerűbbek és jogosabbak voltak, hogysem más fegyverrel sérteni lehetett volna azokat, mint a reakció fegyvereivel. — Így az ő hierarchikus jogok védelme azonosult az abszolutizmus védelmével, támaszt lelt az az önuralomra vágyó kormányoknál, ellenszenvet a szabadságra vágyó népeknek.

Magyar-, Cseh-, Morvaország, s Ausztria akkori protestáns része egyaránt háborítva lön azon vallásos jogokban, melyeket hatalmas európai kőtesek biztosítottak, és biztosítván e jogokat a belső alkotmány és törvények, háborítva lön a polgári jog is. A vallásos érdek örve alatt emelt erőszak, a törvény és alkotmány lánczait fenyegető szétrombolással. Magyarország alkotmányos ellenállást fejtett ki, s csatlakoztak magatartásához a cseh, morva és osztrák protestánsok és szabadelvű katolikusok. A jogos ellentállás nem győzhetvén, fegyverre kénytelen volt a magyar nemzetnek volt akkor egy Szárdiniája: a független Erdély, s annak határozott és bölcs fejedelme Bethlen Gábor. A fejedelem fölépített, a forradalmi mozgalom kitört, s nemsokára veszélyvel fenyegette az uralkodó házat. Rudolf császár most engedményezvén, majd visszavonván engedményeit, a bizalmat végre annyira eljártsa, hogy a birodalom teljes felbomlása, s előbbi külön országos elemeire visszaosztása látszott bekövetkezendőnek.

A magyar főbbek, kik a keleti barbarizmus sulya ellen szükségesnek látták, hogy az egy közös uralkodó körül, közös európai érdekek által összevont szövetséges birodalom fennmaradjon; látták a veszélyt, látták, hogy a közvéleményben elesett Rudolf többé a trónt meg nem tarthatja, merész elhatározással fordultak a császár testvérehez Mátyáshoz, kívánván, hogy az uralkodóház trónja megmentésének végesközébe folyamodjék, és testvérét a császárt léptesse le a trónról.

Mátyás belátta a merész követelés politikai helyes voltát, s élére állván a magyaroknak, Rudolfot lelépésre birta, és a trón meg volt mentve. Mátyás visszahelyezé a magyarokat alkotmányos és vallásos szabadságukba. Bethlen Gábor visszavonult Erdélybe, mert a magyar akkor sem akarta felforgatni forradalmával sem ő alkotmányát, sem a birodalmat; hanem csak jogait követelte vissza, melyeket neki királyi eskük, és alapkötések biztosítottak.

Azonban a magyar egy dologról megelégedkezett: arról t. i. hogy az ő diadalát sem csupán a Bethlen Gábor seregeinek a lelkes és harczos Erdély népének, sem saját belső egyetértésének, s forradalmának, hanem ezek mellett köszönhetette Ausztria Morva- és Csehország magatartásának, melyek a magyar ellenállást — igaz, hogy saját érdekükért, — de lelkesen támogatták szóval, pénzzel és vérrel is.

Es most Magyarország kibékült anélkül, hogy egyebet biztosított volna a mellette tartó császári tartományok részére azon szóadásnál, hogy a felbomlott Rudolf által fél daczból engedett vallásos jogokban a többi tartományok is meghagyatnak.

Innen következett, hogy kellő garanciák nem levén, a Mátyás után hamar trónra lépett Ferdinánd tökéletesen semmivé tette a protestantizmust az örökös tartományokban, s midőn ott hatalmát teljesen megalapította, s midőn tudta, hogy a magyarok iránt többé ott újabb bizalom föl nem kelthető, fordult Magyarországnak, s csaknem egészen Rudolf nyomába lépett volna, ha a nemzet szerencséjére Erdélyben újabb támaszt nem leli.

Ezen történelmi emlék magára is elég tanubizonyosságot tesz arról, hogy habár alkotmányilag igaz az, a mit a magyar karok és rendek e század elején az ausztriai császári czím fölvelelekor kimondottak, hogy Magyarországot azon kérdés nem érdekli, Magyarországnak az ausztriai császárral mint olyannal semmi köze sincs; de mégis hazánk sorsa a közös uralkodó ház többi országainak sorsával szoros összeköttetésben áll.

Most az európai közvéleményben uralkodó hatalmat gyakorol azon eszme, hogy a trónok az országok közvéleményének legyenek kifejezései. A korlátlan hatalom eszméje naponként népszerűtlenebb és mind jelentéktelenebb pártot számít.

Ez eszmének köszönheti Magyarország, mely koronaterületével mint külön alkotmányos királyság áll, nem egy centralizált állam tagjaként, hanem egy közös uralkodó ház általi válhatlan viszonyban; de egyszersmind e láncolatban már szinte egyedül képezte az alkotmányos erőt — e közszellemnek köszönheti a magyar, hogy Ausztria népeinek java elismeré az ő alkotmányos kívánatainak jogosultságát.

Most már tagadhatlanná válik, hogy csak is e közszellem jogos igényeinek kielégítése által nyerhet a magyar királyság is kellő biztosítékot arra nézve, hogy azon évszázadokon át ismételt kísérletek királyi koronának jogainak megsértésére minden alkalommal ismét föl ne ujljanak.

Gróf Rechberg kimondá köriratában, hogy a birodalom legújabb politikája őszinte. Nem vonjuk kétségbe e nyilatkozat alaposságát; de vajha sikerülne e nagy határozással, e nagy alkalommal oly alapokra fektetni a birodalom többi tartományainak is közjogát, hogy a magyar alkotmány általuk irigylt ne lehessen, de sőt ennek szilárd fenntartása és sérthetlensége, a többi tartományoknak is örökös életkérdéssé válhatna.

Történelmünk egy rövid időköze: Rudolftól Ferdinándig int minket arra, hogy teljes szívünkkel kívánjuk azt, hogy Ausztria minden tartományai a

valódi alkotmányosság malasztját élvezhessék, s teljesleg megnyugtatta legyenek.

Kiigazítás. Lapunk közlebbi első cikke első hasábján 58-dik sorában e szó után „király”; hibából kimaradt e szó „megkoronázva.”

(D) A választási kérdéshez. Lapunk 94-dik számában közreadott értekezésünkben azt állítottuk fel, hogy Erdélyben 1848 előtt csak analogiákra találunk a népképviselőre nézve, most pótlólag a következő észrevételeket kell megtennünk. A mint az 1848-iki kolozsvári törvényekkel, (melyek között az I. és II-dik megerősített) érvénybe hozatának, Erdély azonnal határozott választási törvényekkel bir, mely habár csak azon egy alkalomra is hozatott, de hatását nem veszté a mennyiben újabb törvény által nincs helyettesítve. Ezen II-dik törvényekkel 1848-ról a városokra valamint az addig választási képességgel bírt egyénekre nézve összhangzó határozatokat hoz a pozsoni V-dik törvényekkel. A választási jogot minden vallásra kiterjeszti. A külön képviselői joggal bíró városokra nézve azt határozza, hogy ott választó mindazon lakos, a) ki 300 forint értékű házat vagy földet bir; b) kik mint kézművesek, kereskedők megtelepedve vannak, s önálló üzletök van; c) kik a fönnbbi osztályokba nem is esve 100 forint évi jövedelmet kimutatnak; d) Jövedelemre való tekintet nélkül a sebészek, orvosok, ügyvédek, mérnökök, akad. művészek, a m. akad. tagjai, gyógyszerészek, lelkészek, segéd lelkészek, iskolatanítók; e) kik eddig városi polgárok voltak, ha a fennirt képességgel nem is bírnak.

Említt cikkeinkben a vármegyékbeni választásra kívántunk vonatkozni. E részben ama cikkbeli elmélettel egy részben azonos a fennemlítt 2-dik törvényekkel, a melyben ez van határozva:

4. §. Vármegyékben, Fogaraszvidéken és székelységeken választói joggal fognak birni

a) mindazok, kik az 1791-diki törvényekkel szerint a közgyűléseken szavazattal bírván, a követek választásába is befolyani eddig is jogosítva voltak, ha szinte ezen jog gyakorlatában azelőtt korlátolva is lettek volna.

b) Külön képviselővel fel nem ruházott városokban mindazok, kik a 3-dik §-ban írt categoriákban valamelyikhez tartoznak (a városi választókat értve).

c) Rendezett tanácsosai el nem látott közsegekben mindazon lakosok, kikre az 1848-dik évről az adóajtajm szerinti fejpénzen felül legalább 8 pfint adó van kivetve, és ezeken kívül mindenki község, mely az 1791-dik törvényekkel nyomán jogosítottakon kívül legalább 100 füstöt számlál; befoly a követválasztásba szabadon választott két képviselő által sat.

E szerint ezen törvényekkel, a községekben részint censust állít fel, részint pedig a censuson alól esőkre nézve, a képviselők általi szavazást, melynek analogiájára az 1848 előtti szokásban rá találunk.

Ezen törvényekkel alkalmazása azonban feltételezi az 1-ső szintén megerősített törvényekkel alkalmazását, mely a két ország szorosabb egyesülését mondja ki, és feltételezi a pesti országgyűlést, ez lévén a 2-dik e cikk bekövetkező tétele. „A folyó évi július 2-ra kihirdetett Pesten tartandó közös hongyülésre küldendő erdélyi követek népképviselőt alapjani választása; a rögtönös alkalmazás lehetőségeit is tekintetbe vévén, csupán ez egy esetre, következően lesz intézendő” sat.

Igy ha Erdély arra volna felszólítva, hogy az 1848-iki törvények alapján Pestre küldjön követeket, alkalma volna hozott törvényt alkalmazni az 1848 előtti téren csak analogiákra támaszkodhat.

(H.) Magyarország reorganizációja, ez a birodalom minden népei s maga a dynastia jövőjére, sőt az európai békére általán elismert, nagy befolyással bíró tény még mindig csak a végrehajtás küszöbén áll; komoly aggodalommal látjuk utjában azon akadályokat, a melyek azt nem engedik politikai történelmünk csarnokában, már mint végbe ment s a közvélemény elismerésével szentesített tényt üdvözölhetni; tehát a magyar kérdés — látjuk ezt a bécsi és pesti lapok nézeteiből — fájdalom, még csak annyira van megoldva, hogy szinte bizonyosnak tetszik, miszerint a közbizalom szilárdulására nézve egyedül a nagy, de jogos kifogások legfelsőbb méltányolása hathat kedvezőleg. A „Neueste Nachrichten”-ben olvassuk, hogy „azok száma, a kik vonakodnak a főispánságot elfogadni, már tízenötre megy, s hogy valaki e tisztséget véglegesen elfogadta volna, erről semmi bizonyost se tudhatni.” Ugyan e lapban olvassuk, hogy: „tegnap (nov. 2.) itten (Bécsben) azon hír volt elterjedve, mintha udvari kancellár báró Vay beadta volna lemondását, mely visszalépés egy ily köztisztviselőben álló egyéniség részéről az uralkodó közbizalmatlansággal szemben kétszeresen sajnós volna!” A „Wanderer”-ben pedig gróf Zay Károlynak egy a magyarországi hangulatról őszintén írt levelét olvassuk okt. 30-ról, a melyben a t. gróf ur azt mondja:

„Hogy az okt. 20-diki császári manifestumot Magyarországon miért nem fogadták azon megnyugvás, elégtelenség és lelkesedéssel, mint várták, ennek okait kitalálni bizonyára nem kell valami oedipusi ész, csak egy kis történelmi ismeret és lélekeltani tanulmány. Az elégtelenség, a megnyugvás, a lelkesültség nem általános:

„Mivel igen sokan a politikai vétségek és elítélés-
sekre nézve különösen egy általános amnestia kihirdetését
és egy ideiglenes habeas-corpus-acta kibocsátását várták,
mint a melynek Magyarország több mint hat századon át
birtokában volt, s a mely minden polgári szabadság palla-
diumát képezi.

„Mivel igen sokan a pragmatica sanctio értelmé-
hez és az 1791-diki 10—12 törvényekkelhez ragaszkod-
va, egy teljes visszaállításra, az 1847/48-diki évre való visz-
zatérésre, s az illető országgyűlési határozatokhoz csat-
lakozásra, szóval: a personalis unio visszaállítására egész
bizonyossággal számítottak.

„Mivel igen sokan remélték, hogy az országgyű-
lésnek vissza lesz adva a katonakötelezettség, valamint a
sórák megszabása körül gyakorolt joga.

„Mivel igen sokan várták, hogy a szerb vajdaság
és a Bánát azonnal tényleg vissza fog keletkezni Magyar-
országba, s ki lesz nyilatkoztatva föltétlen elismerése an-
nak, hogy Horváth- és Tótország Magyarország koronája
alá tartozik.

„Mivel igen sokan nem tudnak kibékülni azon bá-
tározattal, hogy Magyarország alkotmányának visszaállításá-
val az országgyűlési határozatok, mielőtt királyi szentesítés-
sével kerülnek, előbb még valamely testületnek terjesztes-
nek fel átvizsgálás végett, midőn majdnem ezer éven át az
országgyűlés egyenesen a koronás királlyal megosztva gya-
korolta törvényhozó hatalmát.

„Mivel igen sokan egy ideiglenes sajtótörvény
kibocsátását vagy legalább a sajtóviszonyok mielőbbi teljes
rendezésére kilátást nyújtó ígéretet vártak.

„Mivel igen sokan a dohánygyedárusság meg-
szüntetése és annak kevésbé terhelő adóemelési fölcseré-
lésére számítottak.

„Mivel igen sokan remélték, hogy Erdélynek Ma-
gyarországgal való törvényesen szentesített és tényleg élet
beléptetett uniója tekintetbe lesz véve.

„Mivel igen sokan félnek, hogy miután a császári
kibocsátványok az osztrák polgári törvénykönyv érvényen
kívül helyezését Magyarországot illetőleg nem érintik, az
továbbra is meg fog tartani, jöllehet Magyarország írott és
szokás által szentesített törvényeinek elvével és szellemével
nem fér össze.

„Mivel igen sokan várták, hogy az országgyűlés
még ez évben egybe lesz hívva, a palatinus megválasztva, a
koronázás végrehajtva, miután a választási módot illetőleg
az 1847/48-diki szentesített törvény legalább egyidőre meg-
tartható lenne, és ezt már azért is várták, mivel a közelebbi
év folytán az általános viszonyok oly alakot vehetnek, hogy
az országgyűlés összehívását és a koronázás végrehajtását
nagy akadályok hátráltathatják.

„Mivel igen sokan remélték és óhajtották, hogy a
velünk szomszédos német-szláv fajú testvéreink viszonya-
inknak megfelelő, a magyaréhoz hasonló, alkotmányos önkör-
mányzati alapon nyugvó alkotmányban fognak részesíteni,
minek következtében Magyarországgal egyetértve, teljes meg-
győződésből, teljes erővel a birodalom, a trón és dynastia
érdekében képesek lesznek minden ellenséges elemmel dia-
dalmason szembeszállani, míg szétfordulnak nemsokára ide-
gen elemekbe beleszenni, s még a világtörténet évkönyvei-
nek lapjairól is nyomtalanul eltűnni fognak.

E levél, a mely oly érthető magyarázatot ad a Ma-
gyarországon uralkodó politikai közvélemény komoly maga-
tartásának, a „Wanderer“ folyó hó 3-diki számában jelent
meg. Meg vagyunk győződve, hogy azok előtt, a kik a hely-
zet természetét tanulmányozni szeretik, nem kevesebb érdek-
kel fog birni egy Pestről, f. hó 1-sőjéről írt czikk, a mely
szintén az említett (magát a szabadelvű párt elvrokonának
valló) derek bécsi lap nov. 3-diki számának hasábjain „A
„szabadelvűek“ állása Magyarországon“ czim
alatt jelent meg, s következőleg hangzik:

(Folytatjuk.)

„Igényteljes szöveg“ néhány észrevétel. Nem ne-
vezem őket sem igényteljeseknek, sem igényteleneknek, adja
meg nevét mindenki a szerint, a mennyire a tárgy értéke
érdemi, a szerint a mennyire érdekli a dolgot és mivel bi-
zonyos vagyok abban, hogy figyelmét minden birtokosnak
leginkább a tagosítás s az ezzel szoros kapcsolatban lévő
classificatio foglalja el, s többen talán a körülmények miatt
arról tiszta fogalmat nem szerezhetek minden jó szándék
és igyekezet dacára sem, megkísértem röviden azokat fel-
világosítani ezen észrevételekben. Ugyanis:

A tagosítás leghátráltatóbb oka az, hogy nincs népsze-
rűsítés, hogy még nem hatottak azon áldott, érlelő jótékony
sugarak a magra, a nép agyára, mely kicsíráztatása és fel-
növessze fáját, az eszmét, hogy az gyümölcsöző és áldást
hozó legyen; mert először nem hatnak az ügyre azok,
kik ha nem is legnagyobb érdekekkel, de mindenesetre leg-
nagyobb surlódásban és összeköttetésben vannak a néppel és
ezek volna az a jegyzők. Kiknek nagyobb része — tisztelt
a kisebb résznek — mint valami garboncász diákok a hely-
ség közepére esnek, honyuk alatt egy hosszú levéllel, kiki-
áltják magokat helység dictátorainak, s minthogy nagyobb-
bára a nép nyelvét nem bírják s birtokuk nincs, tehát ér-
dekük sincs, nem felelhetnek meg szép hivatásuknak, s igen
ritkán tesznek egyebet, mint az adót felhajtva, egy restan-
tiát mutató lajstromot ha beadnak, legfeljebb ha vagy egy
magyar mérnök introductatit; vergődnek a nép javáért(?)
mint a hal a szárazon, csak hogy oda mérni német, vagy
legalább is cseh jöjjen, hogy a dolgok aztán csehül is állja-
nak. A jegyzőknek, mondom, volna kötelességük a tárgyat
folytonosan és szakadatlanul előhozni, hogy a nép értelme-
sebb, szorgalmasabb része megismerkedve, barátkozva az
eszmével, kezdjen arról gondolkodni és későbbben értekezni,
mert addig míg e tárgy minden szántóvető embert legalább
is annyira nem érdekelt mint a mostani politika, addig csak
is a 2/3 nagy bajjal való kiegészítésével commassálhatunk.
De annyival többet tesznek, minden helységben már oly tul-
ságos arányban megszaporodott zsidók — és ezek nagy té-
nyezők — hogy azt valami irtoztatónak mondják, mert min-
den embernek, ki hozzájuk egy korty pálinkára bémegy,
elmondják, hogy bezzeg most az uraság a commassációval
ráncaza szedi a falut, majd meglátják, hogy ezután hogy

élhetnek és felhoz a mennyi fűtiót csak Galieziától s Buko-
vinától idáig kigondolt, mert a szót — olyankor mikor egy
néhány darab marhája egész nyáron különleg és legelhet
tovább is — nem kell kimélni, míg végre is talán illumi-
nált agya annyira saturálódik, hogy capacitálni ötöt annyit
volna, mint borsót a falra hányni, és ezek érintkezésben lé-
vén a józanabb munkásabb részzel is, ezekből a legjobb
indulatot is úgy előlik, hogy ha már látja szembe jöni a
tagosítani kívánó birtokot, vagy vagy egy urbíri rendezés-
sel foglalkozó hivatalnokot, úgy néz rá mint rossz akarójára
s borzad tőle mint magyar ember a frakktól.

Hanem hatni lehetne és kell a helybeli papok által.
Most egy éve is jött ki egy népszertien írt kis könyv, né-
met nyelven, mennyire felett meg az számított sikernek, azt
mondani nem ide tartozik. Értekezik a classificatióról, telek
könyv s hozzátartozandók szerkezetéről, szóval inkább a
mérnököt illetőkről sat. De nem azt kívánják és kell nekik
mondani, hogy mi és hogyan történik, hanem hogy tagosi-
tás után hogy kell nekik gazdálkodni, ezt megmondja egy
igen tisztelt gazda b. Bánfi János rövid és erőteljes utasi-
tásában, ezt kellene kinyomatni német és román nyelven,
mint azt az erdélyi gazdasági-egylet a magyarral tevő s a
törvényhatóságoknak megküldeni s a helységekkel megvé-
tetni; mert a hogy minden ház 2—3 rendbeli házszámot per
10 kr ki tud váltani a járási hivataltól, annyival inkább ki-
fizethet egy-két példányt egy helység s ezeket egyene-
sen a papoknak megküldvén, ők mint működők, magyará-
zók, ismertetők, maguk és jövődöbéliek megkapják fár-
adságok jutalmát, az ily commassatióknál őket az ekklesiá-
nak felajánlani szokott földterület által. Ez magyarázza meg
nekik a következő gazdálkodási módszert, olvassa fel on-
nét nekik a kézzelfogható példákat, s ha azt megértve vagy
megtanulva csak egy két gazda is alkalmazza a mezőn, ki-
sérletek t tesz — exempla trahunt — s Isten a szorgalmat
gyümölcsével áldja, s akkor megmarad továbbra is vendég-
szerető asztalán a kenyér és szalonna és — kés.

Ez az én véleményem az igényteljes pont egy részére,
itt hiszem és ebben keresem a bajt és okot, a tagosítás
lassu haladását. (Folytatjuk.)

Debreczeni levelek. I. — Megkezdtem leveleim cyc-
lusát a kalvinisták Rómájából. Ha valaha volt ok e várost
Rómának nevezni, ugy a legújabb idők mozgalmái — a pro-
testáns ügy, mely mellett oly kitartólag küzdött, az, miért e
város méltóvá tette magát, bár némi különbséggel, a hason-
latra. Ha az elgondoljuk, hogy e küzdelem a legkedvezőt-
lenebb időben vették kezdetüket, de annyi jogérzettel, mint
mennyi vallásos elszántsággal vezettek, valóban az ember
azon meggyőződést nyeri, hogy a jogos ügynek végre is
győzedelmeskedni kell. És megvagyunk győződve, hogy a
protestáns ügyben történt ösztinte, jogos és elszánt, jobban
egykaratu föllépés egyik nevezetes ok volt a körülménye-
ket oda érlelni, hogy a rendszer megváltozzék.

A változás meghozta felülről az erélyes, a jogérzeti
férfiak elismerését is. Férfiak, kik eddig politikai vélemé-
nyek miatt fogságot, üldözést szenvedtek, léptek fel
szereplőkül. A decoratio szög, egészen új, de a szereplők
nincsenek lelkesülve az ügy miatt. A protestáns ügy bajno-
kai főispánokká nevezettek. T. K. visszaadja a szerepet,
mert az elvei ellen van. Sokan hiszik, hogy e példa ragá-
lyossá válik, a mint ezt a legújabb tudósítások már is iga-
zolja.

Atalánvéve társas körünkben nem okoztak sensatiót az
ujítások. Nem lehet látni azon közügyek iránti meleg buz-
galmat, azon érdekes eszmecserét, mely az alkotmányos élet-
hez szükséges, mely az meg kellene hogy előzze, hogy ez
tőle szültesse. Esztergarn az, hová mindenki feszült várak-
zással tekint; de talán mégsem Esztergarn az, honnan
mindent várni lehet és várnunk szabad.

Ott függ a városház falán a szabadságlevél, mel-
lette rendőri rendelet a fokosok viselete ellen, továbbá a ka-
tonakötelesek névsora, s holmi dohánytermesztést korlátozó
rendszabályok. A nép olvasva ezeket elfordul és kérdi: Mi
az hát, a miben az alkotmány megadása mutatkozik?

Korunk valóban átmeneti korszakot képez e perczben.
A betegség symptomái félreismerhetetlenek. Kévsz tapintat
kell megjósolni ez állapot jobbra fordultát, vagy megjósolni
a halált. De hazánk, nemzetünk meghalni nem fog, mert
jiserővel iratott meg, hogy „Magyarország nem volt, hanem
lesz“. És mi hiszünk e jósoltban.

Meglátjuk mit fog a közel jövődől hozni. Jövő le-
velemben társaséletünkről fogok megemlíkezni, most még csak
annyit, hogy Debreczen városa is valahára tetteges lépést
 tett az állandó színház megalapítására. A ház megvásárolva
 és az aláírási folyamodvány a telekkönyvi tanácshoz beadvá.
 A színház tehát már csakugyan állandó lesz, adná az ég,
 hogy a színészet iránti részvét is állandóvá váljék. Mond-
 ják Latabár színigazgató a mult nyári idény alatt a leg-
 hidegebb részvétlenség áldozata lett, pedig pártolást ér-
 demelt volna. És most Isten velünk!

Erdélyi.

KÜLÖNFÉLEK.

© Mint curiosumot megemlítsre méltónak találjuk,
 hogy a nürnbergi múzeum igazgatósága Kolozsvár városa ta-
 nácsához a napokban egy átiratot intézett, melyben felkéri,
 hogy Kolozsvár városa is, mint a többi erdélyi
 német városok, járuljon segélyével az ottani múzeum
 alapítójához. Ha mégis 1550 előtt írták volna, hogy „mint
 más erdélyi német városok!“

— Tordán a csak e f. év tavaszán kezdeményezett —
 s több nemes keblű városi polgár meleg részvéte által a fej-
 lelményben elősegült — városunk választott esküdt közön-
 sége által Széchenyi-igelt elnevezést nyert“ sétatérünk ja-
 vára tks Schütz József urnak 16 darab szép vadgesztenye-
 fa-csemeték ajándékozásaért köszönetet nyilvánít a tordai
 Széchenyi-igelt további rendezésére kinevezett bizottmány
 nevében Veres Károly bizottmányi elnök.

— Bécsi lapok írják, hogy a magyarországi
 helytartóságot e hó folytában szervezik.

— Az esztergami tanácskozány, mint pesti
 lapok hallják, f. nov. hava 25-re van tervezve. A confe-
 rentia tagjaira nézve még nincs végleges megállapodás. Ed-
 dig 90 tag van kijelölve. — A „N. N.“ hítelek forrásból
 értesül, hogy b. Sina Simon táviratilag kijelenté, hogy a
 főispáni méltóságot nem fogadja el.

— Pozsonból írják, hogy az ország ház megújítá-
 sa, mire a miniszterium 30,000 frtot engeményezett, köze-
 lébb munkába vétetik, miből azt következtethetni, hogy az
 országgyűlésnek Pozsonban fognak tartatni, (?) s hogy miha-
 mar elkezdődnek. Gr. Pálffy József f. hó 2-ikán megszem-
 lélte a megyeház helyiségeit, alkalmasint nemsokára meg-
 kezdi hivatalos működését. (P. H.)

— A „B. H.“ f. hó 6-kán írja: Majláth György
 tárnokszér ő excoja magához hivatván az egyetem nagysá-
 gos rectorát s dékánját, kijelenté nekik, hogy az egyetem
 megnyitása iránt már intézkedett, s az valószínűleg még e
 hó közepe táján fog megtörténni.

— Hogyan becsülük meg Olaszországban a
 magyar huszárt. Erre nézve magán uton jutottunk a kö-
 vetkező adat birtokába: „Egy összehittközés alkalmával a ki-
 rályiak elfogtak egy magyar huszárt; az eset Garibaldinak
 tudomására jutván, rögtön két elfogott főtisztet vál-
 totta ki az egy huszárt.“ — Tudja Pál mit kaszál. (Gy. K.)

— Kimutatás a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet
 forgalmáról october havában 1860.

Bevételek:

Pénztármaradék a mult hóról	49 ft 18 kr.
14 uj tag 21 részvény után 5 ft 25 kr	110 „ 25 „
Havi, rendes és rendkívüli betételek	1,777 „ 99 „
Könyvdíjakban	14 „ — „
Kamat és provisio	469 „ 26 „
Bélyegdíjakban	16 „ 1 „
Küldnökdíj	1 „ 5 „
140 tag által visszafizetett kölcsön	17,433 „ — „
A bevételek összege	19,870 „ 74 „

Kiadások:

150 tagnak kölcsön	18,706 ft — kr.
Tisztviselők fizetése	55 „ 8 „
Bélyegdíj	12 „ — „
Irodai kellékek	1 „ 68 „
Szállásbér	40 „ — „
Tűzelés, világítás	10 „ 40 „
Betett visszafizetés	134 „ 34 „
A kiadások összege	18,959 „ 50 „
Pénzmaradék	911 „ 24 „

Kolozsvárt, october hó 31. 1860.
Taufner Ferencz Gelth János Wagner Frigyes
igazgató könyvvizsgáló pénztárnok.

— Nyilvános köszönet! Magasabb és üdvölje-
 sebb czél nem lehet, mint a miveltség, a fokozatos tökléye-
 stülés, s a kik e szent czél megközelítését eszközöl intézetek
 fölségelésére adományszok mulandó javaikból, örökre fenn-
 maradó érdemet és hálás elismerést vivnak ki számukra;
 nemes tettüknek jutalmát azonban nem a nyilvános elisme-
 résben, hanem az öntudat boldogító szavaiban találják. E
 gondolat, e boldogító érzelem lelkesíté polgár Kovács Dá-
 niel urat és nőjét János Rozáliát, kik a m.-vásárhelyi kis-
 dedovó intézet alapítókéje növelésére 100 o. é. frtot adomá-
 nyoztak, és annak biztosítására m.-vásárhelyi polgári laktel-
 keskedő lektővén, az óvodát oly kötelezettséggel tábláztatták
 ké, hogy azon lakház után a 6-százottól kamat évenként
 mindaddig pontosan fizetessék, míg az óvoda tenáll. Iten
 nyomasztó pénzviszonyaik között valóban szép példája az
 a közügy iránti részvétnak. Adja Isten, hogy a példa több
 nemes követőkre találjon s ezáltal is jutalmazódjanak az ér-
 demes adományozók, kiket Isten hosszú és boldog élettel
 áldjon meg. — M.-Vásárhely, october 30-kán, 1860.

Molnár, k.-óvoda igazgató.

Nemzeti színház. — Kedden nov. 6-kán „Don Caesar
 de Bazan“, francia dráma 5 felvonásban. A czimszerepben
 Komáromi szépen működött. Don Jose szerepében Albisi lé-
 pett fel, ugy látszik Ujfalusi helyett, mert ez utóbbi neve
 volt a színpadon. Albisi nem e szerepre való, ez Molnár il-
 lette volna. Maritánát Follinuszné helyesen játszta. Elénkíté
 az előadást az, hogy Montfior szerepében Tóth Soma lépett
 fel, ki igen mulattatá a közönséget.

Szeredán 7-dikén „Dalos Pista“, vigjáték dalokkal. A
 czimszerepben Rajz kielégítőleg játszott, szerepét jól fogta
 fel, valamint Komáromi (Hajnalosi). Ujfalusi né Teréz kised
 szerepét is érdekessé tette kellemes otthonossága által. Ró-
 zsi szerepében Follinuszné játszott, kit a közönség mindig
 kedvel.

POLITIKAI HIREK.

— Nápolyból, e hó 3-ról táviratozzák, hogy
 Sonnaz tábornok hadosztálya, a gariglianoi vas-
 hidat elfoglalván, e folyón átkelték; a piemonti tengeré-
 szek pedig, e folyó torkolatánál vertek hidat. Ezenfölül
 egy harmadik is készen áll, s ekkép e hó 3-án az összes
 piemonti hadseregnek a Gariglianon át kelle lépnie. A
 nápolyi király csapatai Gaeta körül pontosnak össze. A
 piemontiak megtették minden előintézkedést, hogy Gaeta,
 — ha mindjárt csak a szárazföldi részről fog is ostromol-
 tatni — sokáig ne tarthassa magát.

— Victor Emánuel mult hó 26-án Monte Croci-
 ban volt, hol Garibaldival találkozott. Midőn ez utóbbi
 a király elé ért — megállapodott, levette kalapját s így
 szolt: „Üdvözlég, Italia királya!“ Victor Emánuel meg-
 szorongatta kezét s ekkép válaszolt: „Üdvözlég, leg-
 jobb barátom!“

— Garibaldi okt. 31-én Nápolyan fordult meg,

hogy jelen legyen a magyar gyalogság és huszárok zászlainak beszentelésénél. E városban 4 lovas nemzetőrezred alakították.

— Róma s Páris közt a feszültség napról napra növekedik, s a porosz és orosz uralkodók követelnek lebeszélése nélkül, ő szentsége már rég elhagyta volna Rómát.

— A bécsi „Presse“-ben olvassuk, hogy Velenczében halálcsend uralkodik s ott az olasz nemzeti egyesület központi bizottmánya által kibocsátott izgató kiáltványoknak vannak elterjedve.

— Okt. 30-án Nápolyban következő eredményt tudták az általános népszavazatnak: Igen 1,102,499; nem 9371; egyébiránt még ezen szám sem egész, mert két tartományból még hiányoztak a szavazatok.

A pápáságról megjegyzik, hogy az alsóbb clerus általános többségben vett részt ezen cselekményben, néhol azonban ezek is tartózkodtak ebbeli jogaik gyakorlásától; a nép, különösen némely szicíliai szigeteken, mint Ischiában, a szavazás elől a hegyekbe menekült, nem azért — mintha félt volna nem szavazatát nyíltan az urnába vetni, hanem azért, mert a nemzeti ügy ellenségei által elámitatva, azt hitték, hogy szavazatukat megtevén, azonnal le fognak tartóztatni az országos hajóhad részére; már pedig a szicíliai olasz egyáltalában irtózik a katonaságtól. Más helyeken pedig, s nevezetesen pedig a nápolyi királyság némely félreeső városaiban, különösen Apuliában a reactionariusoknak sikerült a szavazást véres demonstrációkkal zavarni, úgy hogy néhol fegyveres katonaság beavatkozására is szükség volt; mindezek dacára a bekelezés melletti nyilatkozatok, mint a főnnebbi számok mutatják, oly határozottak és jelentékenyek, hogy azokat bátran Dél-Olaszország népvélemény-nyilatkozatainak vehetnénk.

Nápolyból okt. 27-ről jelentik még, hogy a lazzaronik valószínűleg reactionárius izgatás nyomán, bátorságot vettek a rendőrség kigunyolására, e közben Conforti rendőrminiszter egy gyilkos-karczolatot kapott; a zavar lecsillapított; a távirda használata pedig, minthogy államjólét elleni izgatásokra használtatott, a magánosoknak megtagadtatik.

— A „J. d. D.“ nápolyi levelezője, Victor Emanuel szájába ily szavakat ad: „Háborura kell készülnünk; talán holnap, talán a legközelebbi tavasszal, talán csak egy év múlva tör ki, de elmaradni semmi esetre sem fog. Vannak szövetségeim; ám, ha hat havi időnk lesz a késülődésre, mi megvívunk elleneinkkel egyedül is.“ Victor Emanuel februárig szándékszik Nápolyban maradni, ha az események másfelé nem szőlítják; addig pedig ott 150,000 főnyi hadsereget akar szervezni. A király megparancsolta Farrininak, hogy a bourbonisták által Iserniában végbevitt rémtetteket — jegyzőkönyvbe fölvegye, hogy azok nyomán az európai hatalmakhoz memorandum intéztetbessék.

— A szicíliai hivatalos lap okt. 22-én a néplékesedés örömemlékü napján egy rendeletet közölt, melynek tartalma a következő.

„1. cikk. Azon alvószoba, melyet a Porta nuova melletti királyi palota pavillonában Garibaldi lakott, örök időkre ugyanazon állapotban hagyaték, melyben ez jelenleg van, mind azon butor, mely abban e pillanatban találtatik, mindenkorra ott hagyaték.

„2. cikk. Ezen rendelet egy márványtáblára bevésetvén, a nevezett szoba bejáratánál kifüggesztetik.“

— Páris, okt. 31. A „Const.“ megroja a török hatóságokat; szerinte a helyzet éppen nem megnyugtató a keresztényekre nézve; azért is komoly biztosítékokat követel ezek nyugalmát s életét illetőleg. — A „Patrie“ jelenti, hogy Ausztria nem fog kilépni eddigi védelmi állásából, s e tekintetben Benedek tábornagynak utasításokat is adott.

— Mint Svájcban jelentik, Klapka, az egykori forradalmi tábornok, több svájci kereskedőhöz társaságában — egy üzletet kezdett, s állandó tartózkodása helyéül Bernt választotta volna. Hozzáteszik, hogy Klapka mintegy 200,000 frank birtokában van, s ezenkívül 5000 frankot kap évenként, mely utóbbi összeg, az említett üzleti vállalkozók részéről számára biztosítva van. Azonban más oldalról jövő tudósítások szerint, Klapka nemcsak nem szándékszik távolmaradni minden politikai tervektől, sőt ellenkezőleg, ő egyik legtevékenyebb tagja az emigrációknak. „A francia lapokból értesülünk — írja a „P. H.“ — hogy Klapka tbk ünnepélyes búcsút vett párisi barátaitól. „Vagy soba sem látak benneteket többé — mondá a búcsútevő tábornok — vagy szabad lesz már hazám és én boldog, ha majd viszontlátlak!“

— A párisi osztrák követ Metternich herczeg által a francia kabinetnek tett előterjesztésekből mindekelőtt az tűnik ki, hogy a herczeg utasításai utólag némi módosítást szenvedtek, mit a Varsóban szerzett tapasztalatokkal hoznak összefüggésbe. Az osztrák követ előadta, miszerint Piemontnak eljárása, a parlamenti hosz-

szas beszédek s Cavournak Velence megtámadása iránt tett nyilatkozatai Ausztriát kényszerítették nagyszerű védelmi rendszabályokról gondoskodnia, de a melyek a védelem célján soba sem menedeknek tul. Tudatta volna azt is, hogy minden más hatalmak újból elismerték volna Ausztriának Velenczéhez való jogait s vajmi kíváncs voltna Franciaország részéről is hasonló nyilatkozatot nyerni, a mely ezenkívül a zürichi szerződéssel tökéletesen öszhangzó volna. Francia részről azonban ugy látszik kikerülni igyekeztek egyenes választ adni e hozzá intézett kérdésre, csak is azon megjegyzésre szorítkozván, mikép a zürichi szerződésre nem lehet többé hivatkozni, mert a mi abban Velenczét illetőleg ki volt kötve, az, azon előfeltételtől függött, hogy a velencei királyságba gyökeres reformok hoznának be s az osztrák olasz birtokok az akkor tervben volt confoederatioba belépnek; ámde sem azon reformok nem léptek életbe, sem a confoederatio általában nem jött létre. E megváltozott viszonyok közt már minő tervei lehetnek Franciaországnak Velence jövőjére nézve, ugy látszik e részben semmi nyilvánulat se történt. Jellemző csakugyan a tény, hogy Klapka tbk legujabbi Párisban mulatása alatt nagy kitüntetéssel lön fogadva, s néhány napja Turinba lett elutazásakor érzékenyen vön búcsút ottani barátaitól jelelvén nekik, hogy őt többé vagy soha sem, vagy csak nagyszerű események után fognák viszontlátni.

— London, nov. 1. A Reuterféle irodának jelentik, hogy Rechberg gr. fölvilágosítást küldött a diplomatiakarnak a varsói találkozásról. E fölvilágosítás szerint Ausztria három kérdést állított föl; 1) hogy Orosz- és Poroszország elfogják-e ismerni az Olaszországban bevégett tényeket? 2) hogyan fogják magokat viselni, ha Piemontot Ausztria elleni támadásában egy másik hatalmasság segítené? 3) Mit fog tenni Poroszország, ha háboru üt ki s a német szövetségi terület valamelyik részére is kiterjed? Rechberg gr. továbbá tudatja, hogy az osztrák kormány a varsói találkozásról körlevelet fog küldeni külföldi képviselőihez.

— Varsó, okt. 25. A „D. Allg. Ztg.“ levelezője írja: Eredménye azon találkozásnak, melyről oly sokfélet beszéltek, a mennyiben mostanáig megitélni lehet, úgy tűnt ki, mint már előbbi leveleimben gyantítottam. Mindamellett, hogy a regens-hg. annyira iparkodott közeledést eszközölni Oroszország és Ausztria között, megmaradt az előbbi feszült állapot. A két császár egymásközi személyes viszonyát még csak nem is lehet jónak mondani. A czár, mint magától érthető, a legnagyobb udvariassággal fogadta vendégét, s minden tekintetben elsőseget adott neki, kísérete és hadserege nagy boszankodására; azonban minden bizalmas érintkezés gondosan kikerületett, a mi leginkább szembeötlött Gorcsakoff herczeg tánczvigalmán, hol Sándor czár egy szót sem szólott Ferencz József császárhoz, a ki a polonais bevégeztetése után, csak saját kíséretével társalgott, míg végre Kisseleff gróf, a párisi orosz követ lépett hozzá, s hosszabb beszélgetésbe merült a császárral. Egészen másneműek valának a regens-herczeg érintkezései mindakét császárral. Sándor czárral társalgása a legnagyobb mértékben szívélyes volt, a mi nagyon természetes közel vérokonságuknál fogva, habár sok tekintetben s meglehetősen lényegesen eltérnek egymástól politikai nézeteik. Ausztria császárával viszonya is barátságos volt, s ragaszkodom azon legutóbbi levelemben kifejezett nézetemhez, hogy mióta Ausztriában kítűzetett a reform ösvénye, a két német nagy hatalom benső ösztartását lehet várni, egyrészt a német politikát illetőleg, de másfelől a Franciaország irányabani magatartás minőségére nézve. Az egész találkozás, melynek útját a regens-herczeg egyengeté, hogy Teplitzben adott szavát beválthassa, nem vezetett ugyan azon eredményre, melyet a legitim politika hívei reméltek tőle, mindazáltal mégis megmutatta a világnak, hogy Napoleon Lajos nem bir egyedül irányadó szavazattal az európai nagy hatalmak tanácsában.

A „Schles. Ztg.“ levelezője szerint a porosz regens-herczeg törekvései, kinek köszönhetni a két császár közeledését, mégis nem igen valának fogékonyak a császároknál, bármily nagy vala a személyes találkozásnál az udvariasság. Az oroszok épp ugy nem tudják feledni Ausztria halátlanságát a krími háboru alatt, a mint el tudnak zárkozni a francia szövetség csábításai elől. Ily körülmények közt Gorcsakoff herczeg ismert francia vonzalmait, s felettébb nagy befolyása mellett legfőbb helyen nem igen kedvező lehet az osztrákokkal egyezkedés eredménye, s Franciaországnak ismét van miért kárörömmel mosolyognia. Ezzel azonban levelező nem akarja azt mondani határozottan, hogy így állnak a dolgok, csak a hangulatnak kívánt kifejezést adni.

— A rajnai lap turini levelezője a varsói találkozásról írja, hogy ott az ausztriai Császár Ö Felsége II. Sándor czárnak az olasz ügyek állapotáról oly fölvilágo-

sítást adott, melyből kiderült, hogy Ausztriának előbb utóbb nem leend más teendője, mint Szardínia ellen újra táborba szállni; erre Sándor czár kijelenté, hogy Ausztria e lépését jól fontolná meg, mert Oroszország nincs oly helyzetben, hogy fegyverrel támogathassa, arról pedig meg van győződve, hogy Franciaország ezen esetben szövetségesét védelmezendi. Ezen válasz annál meglepőbb volt, mert Ausztria részéről Oroszországnak az 1856-iszerződésre vonatkozó törekvéseiben pártolásiigértetett, miben Poroszország csak vonakodással volt hajlandó részt venni.

— A „Kr. Z.“ a varsói találkozásról mondja, hogy 1-ór ott semmiféle írott egyezmény létre nem jött; 2-ór hogy a három uralkodó szóbeli beszélgetésben el nem ismerte a Franciaország és Szardínia által föllíltott nemzetiségi elvet; 3-ór hogy Ausztria nem nyilatkozott akkép, mintha Italiában támadólag fellépni szándékoznék, — s hogy így Porosz- és Oroszországnak nem is volt alkalmuk bizonyos kötelezettségek elvállalását visszautasítani; s 4-er, hogy a varsói napok, a fejedelmek személyes elvadásakor végeredményeket még el nem érték, s hogy ekkép némely kérdések, melyeket az uralkodók csak fölületesen hoztak szőnyegre, legközelebb a kabinetek útján fognak eligazittatni.

— A varsói conferentia utáni általános európai helyzetet ekkép vizsgálja a „M. S.“: „Angolország — a varsói conferentianak egyik nagymestere, — miután ez a hatalmak ellenkező személyes hajlamai és különböző állami érdekeik miatt nem eszközölte azt, mit sokan óhajtottak; ismét láthatólag kezd Franciaországhoz közeledni, kivált mióta az angol közvélemény hatalmas veto-t mondott a Coburg-Palmerstonféle machinatiók ellen. Ezen közeledés azonban aligha változtatand Franciaországnak Angolország irányában mostanság követett gyanakodó és tartózkodó politikáját; III. Napoleon nem ámitandja azzal magát, hogy Angliára minden körülmény közt számíthat. Poroszország, — miután közbenjárása Ausztria és Oroszország kibékítésére nem sikerült, — általános meggyőződés szerint szorosabban fog csatlakozni Angolországhoz. Oroszországnak valamint nem változott Ausztria irányabani merev állása: ugy nem változott Franciaország irányabani barátsága. Franciaország helyzete mindenesetre a legkedvezőbb: választhat akár Angolország, akár Oroszország között, s nemhogy őt szigetelték volna el, — mint bizonyos udvarok óhajtották, — ellenkezőleg erősebb állást nyert, mint a minővel birt a varsói conferentia előtt. Varsó megmutatta, hogy a régi szent szövetség lebetlen; ellenben Franciaország annyira ura lön a helyzetnek, hogy mindig erős szövetségre találhat részint azon elveknél fogva, melyeket zászlóira irt, részint azon érdekeknél fogva, melyek az övével közösek; levén, csak szövetségével érvényesíthetők akár Nyugaton akár Keleten,

— Egy párisi sürgöny jelenti, hogy Chinából aug. 24-ről érkezett tudósítások a szövetségesek győzelmét megerősítik; több erőd, s azok által nagy földterületek jutottak az angol-francia hadsereg kezébe. A szövetségesek 3—400 embert vesztek holtak és sebesültekben; meghatalmazottaik utban voltak Peking felé, honnét azt a biztosítást nyerték, hogy barátságosan fognak fogadtatni.

Ujabbak. — Mint Turinból f. hó 2-ről távirják: azon hír, hogy Cialdini okt. 29-én a királyiaktól megveretett volna, tökéletesen hamis: azt Rómából híresztelték el. Egyébiránt alig is volt szükség ily czafolatra, miután csakhamar rá bekövetkezett Capua megadása s utána Victor Emánuel győzelme, mely nagy és döntő győzelem a legelőkelőbb napieseményt képezi. Hivatalosan jelentik ugyanis Nápolyból f. hó 3-ról: „A piemontiak a király parancsnoksága alatt, a Garigliánón túl fényes győzelmet vívtak ki. A nápolyi sereg előlrol a csapatok s oldalvást a hajóhad által hevesen megtámadtatván, szétszóratott; sátrakat, kocsikat, anyagszereket s számos foglyokat hagyván hátra a piemontiak kezében; Sonna osztláytábornok üldözi az ellenséget s Gaeta s a Molo felett uralgó állást foglalt el. A szárd király ma vonul be Nápolyba. A Capuában elfogott nápolyiak száma 11 ezerre megy.

A piemontiak e fényes diadalma után a Bourbonház sorsa nápolyi földön végleg el lesz döntve, azon francia ortalom dacára, melyben a királynak utolsó menhelye királyságában részesíttetni látszék. Ezen ortalmat a félhivatalos „Patrie“ csak egyszerű emberiségi tekintetnek tünteti fel. A nápolyi királynő, a király testvérei s általában ennek egész családja, ugymond e lap, vonakodott őt elhagyni, s Franciaország ennélfogva nem tűrheté, hogy az egy tengeri ugy mint szárazföldi oldalról eszközölsébe vett ostrom által mondhatlan szerencsétlenségbe taszítottassék. Azonban, mint látjuk, a legutolsó csatában a szárd hajóhad ismét derekasan közremű-

küldött, a nélkül, hogy az időközben bizonyára mésként utasított francia tengernagy csak meg is moczszanna.

— Genua, nov. 26. Az „Öst. Ztg.”-nak írják: Kevés nap alatt várják Nápolyból Türr dandára megérkezését és a harmadik vadász-zászlóaljzat, melyek a vasúton rögtön Bolognába és Ferrarába szállíttatnak, hogy a Po mellett állást foglaljanak.

— A varsói találkozásról írják a „National”-nak, hogy dacára a porosz herceg Tepliczben tett ígéretének, nem sikerült az orosz és osztrák császár közti jó viszonyt helyreállítani. De a mennyire a két császár közti viszony feszült maradt, annyira szívésebbé vált a porosz herceg és osztrák császár között. De a varsói találkozásban kitűnt inkább mint valaha, hogy a szent szövetség lehetlenné vált szemben a népek jogaival, s ez az a miben a forradalom feltűnő diadalt aratott.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL

BÉCSI BÖRZE november 4-kén.

Állam-adósság.	pénzben	áruban		pénzben	áruban
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	75.90	76.10	Ausztr. államvaspálya	257.— 257.50
5%-os metalliques	100 frt.	65.40	65.50	Nyugati vasut	179.— 179.25
Földtehermentesítések.				Pardubitz vasut	112.— 113.—
5%-os magyarországi	100 frt.	67.50	68.—	Tiszai vasut	147.— 147.—
5%-os bánági, horvát és szláv	100 frt.	65.50	66.50	Déli vaspálya 60% (ex div.)	145.— 146.—
5%-os erdélyi	100 frt.	64.75	65.25	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	149.50 150.—
Sorsjegyek.				Graz-Köflachi	100.— 105.—
Trieszti db.	100 ft pp.	110.—	111.—	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.— 22.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	92.—	93.—	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	60.— 65.—
Budai városközség db.	40 ft a.é.	36.25	36.50	Váltók (devises)	
Eszterházy	40 ft pp.	83.50	84.—	Három hónapra.	
Salm	40 ft pp.	36.50	37.—	Amsterdam 100 boll. ft (86 ft 52 kr a.é.) 3%	— 113.80
Palffy	40 ft pp.	35.—	35.50	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2%	— 114.—
Clary	40 ft pp.	35.50	36.—	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. értékb.) 4%	— 114.—
St. Genois	40 ft pp.	35.25	35.75	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3%	114.— 114.15
Wandischgrätz	20 ft pp.	23.—	23.50	Hamburg 100 márk-bankó ft. 75 ft 85 kr) 2 1/2%	100.40 100.50
Waldstein	20 ft pp.	25.—	25.50	London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2%	132.85 132.95
Keglevich	10 ft pp.	13.50	14.—	Páris 100 frank. (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2%	52.85 52.90
Részvények.				Pénznekem.	
Nemzeti bank ex div.)		750.—	752.—	Korona	18.35
Hitelintézet 200 frt.		169.80	170.—	Császári arany	6.36
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt.		537.—	539.—	Reczés arany	6.36
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.		402.—	404.—	Napoleons'or	10.62
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.		145.—	150.—	Orosz imperiale	10.94
Budapesti lánchíd 500 ft pp.		365.—	375.—	Ezüst	133.25
Ejszaki vasut		1830.—	1830.20	A nemzeti kölcsön papir szelvényei	33.25

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(1144)
1920. sz.

Hirdetmény.

A Szamosújvári cs. kir. fegyintézet igazgatóság által ezennel közhírül adatik, miszerint f. év december 6-n az érintett intézet irodájában jövő 1861-ik évre ugyanott megkívántató írószerek szállítása végett írásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

A szükségeltető írószerek következők: u. m.

2 rizma vastag boríték papiros	2 9.	2 font gombolyag fehér spárga	60
1 „ erőmű (masina)	8.	60 kötet vékony spárga	78
2 „ közönséges concept	1.	78 darab Hartmuthféle író	5.
8 „ „ „	2.	ebből fele	
6 „ „ „	4.	lágys és fele kemény ónnai	
6 „ finom „ masina „ iroda	1.	30 pint fekete tinta	25
4 „ „ „ „	2.	font „ porzó	6
36 kötet tollszáraz		6 darab vakar-mezga (Radingumi)	6
4 kutyula Klaps v. Khunféle rézpennák	100	6 „ kaucuk (gumi elasticum)	6
24 font pecsétviasz	4	6 kutyula gyufa (összesen 6000 szállal)	10
2000 darab ostya	10	10 üvegeske vörös tinta	1
2000 „ „ „	12	1/2 font fekete-sárga selyem	1
120 kötet vastag zsinog		1 rizma itató papiros	5
4 font gombolyag spárga		5 darab viaszos vászon (darabja 10 bécsi rölös)	

A rendes bélyegzett ajánlati íratok az ajánlott összes árak 5% bánatpénzzel terhelve, nemkülönben az ajánlkozó mellék és vezetékek nevével rend sen aláírva, a kitűző t napig, azaz azon nap délelőtti 12 óráig ez n h. vatalnál benyújthatók.

Az ajánlati levelekben megkívántatik az árak számokkal és betűkkel értelmes kitétele, különben csak a betűkkel tett érték határozand.

A cs. kir. fegyintézet igazgatóság.
Szamosújvárt, november 2-án, 1860.

(1134)

H i r d e t é s.

1845 szám.

A szamosújvári cs. k. fegyintézet igazgatósága által ezennel köztudomásul adatik: miszerint folyó év november 22-én az ugyanott használatban lévő négy darab főzöstök, melyek között kettő 12, egy 7, és egy 6 bécsi akót tartalmazván, a rendesen szükségeltet ciznézésre írásbeli ajánlati tárgyalás fog kezeltetni.

Az erre nézve benyújtandó rendes bélyegzett ajánlati levelekben, a kazának tartalma szerint, minden külön akónak ciznézéséért követelendő árak, — szám és betűkkel — valamint az ajánlkozó mellék- és vezetékeve, úgy lakhelye is értelmesen írva és kitéve legyenek.

Végére megkívántatik, hogy az ajánlati levelek azon kitével: hogy ezen tárgyalás föltételei — a melyek az alolrt igazgatóságnál beláthatók, az ajánlkozónál mind asméretesek — magokban foglalják.

A cs. kir. fegyintézet igazgatóság.
Szamosújvárt, October 26-án 1860.

(1139)

Építészeti vállalkozás.

Sz. Udvarhely Város községe mint tulajdonos, a piac szegletén lévő fa házat, kemény anyagból ujjonnan kívánja felépíttetni, nyilvános árlejtés útján, a zárt ajánlatokat is tekintetbe véendő.

Az építészeti tervek és feltelek jelen évi November 1-től December 9-ig a városi Tanács irodájában megtekinthetők.

A nyilvános árlejtés úgy a kőmives mint az ács munkára egyszerre fog megtörténni ezen évi december hó 10-én délelőtti 10 órakor a tanács irodájában.

Bánatpénz a kőmives és ács munkára együtt 620. frt. o. é.

Ennyi bánatpénzzel ellátandó zárajánlatok ezen évi december 9-ig elfogadandók és az árlejtés után azonnal felbontandók.

A Tanácsból, Sz. Udvarhelyt, october 30-án 1860.

NEM HIVATALOS.

(1415)

Kolozsvártt **KOZÁK EDE** fűszerkereskedésében mindig friss minőségben kapható:

Az általánosan kedvelt s orvosilag, sikerrel elismert

STEIER FÜNDV
mell betegeknek.

Használati utasítással együtt, egy üveg ára 57 kr., két üveg bepákolása 20 kr.

AZ EV. REF. FÖTANODA KÖNYVNYOMDÁJA (Belső farkasutca 74 sz.)

Krombholz orvostudor

GYOMOR-LIKÖRE.

Ez oly szerencsésen összelegyített vegyület gyógyszerjű növényekből készült és különösen az emésztő szervekre igen jó hatású, ajánlható pedig üdös kimerőnek vadászaton, hegységi kirándulásokon és uton, és mint gyomormegelőítő igen jótékonyan foly bé az egészségre.

Egy üveg ára 52 kr., két üveg bepákolása 20 kr.

ENGELHOFFER G. J.

gyógyszerjű havasi növényekből készült izom- és ideg-essentiaja.

Külső használatra csúzos arcz- és izfájás, fejfájás, szedülés, fülzugás, keresztesont-fájdalmak, tagok gyengesége, főleg nagy megerőltetés és nagy menetek után, általános testgyengeség, oldal-nyílalás, aranyer bántalmak ellen, és különösen alkatrészek gyengülése ellen.

Az izom- és ideg-essentia, egy üveggel 1 ujfrtért,

használati utasítással egy tt, valódin egyedül kapható:

Kolozsvártt Kozák Ede fűszerkereskedésében.

(1145)

Az utóbbi időben számos megrendeléssel szerencséseltettek bennünket a testvér haza tszellt gazdái, mivel azonban készítményeink a hosszú távolság miatt az uton gyakran eltörtek, elhatároztuk részint saját, részint az erdélyi gazda közönség érdekében, Kolozsvártt fiok-mhelyt állítani fel, s jövőben innét P-stről csak gépréseket küldeni, melyeknek összeszerkesztését a kolozsvári műhelyek fogják végrehajtani. Előlegesen gépjavitások mellett ekék és rosták készítésére fogottani teleptünk szorítkozni; s nagyobb terjeszkedésre csak a tisztelt közönség pártolása fog irányadónk lenni.

Ország-szerte ismert gyártmányainkat a tisztelt gazda közönség figyelmébe ajánlani bá-

torkodunk, s az ekékre és rostákra a gyári árat Kolozsvártt következőleg állapítottuk meg.

1 rendű Vidais eke ára	21 frt.
2 „ „ „ „ „ „	19 frt.
3 „ „ „ „ „ „	17 frt.
4 „ „ „ „ „ „	15 frt.
Vastengelyű taliga	14 frt.
Egyszerű rosta	58 frt.
Szabadalmazott rosta	73 frt.

A fiok-mhely vagyon a két szamos között hosszúuteza 382 sz. a.

Kolozsvártt.

Kelt Pesten okt. 25-én 1860.

Vidaes István,
gépgyáros.
Vidaes Jankó.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt kapható:

Frank Ign. prof. juris civilis hungarici, 2 kötet	3 frt — kr.
Syntagma juris Ungarici complexens una peculiares principatus Transylvaniae leges in usum cum primis Tyrionum juris patrii collectum et excusum	— frt 84 kr.
Vajda László, Az erdélyi polgári magános törvény, 5 kötet	4 frt — kr.
Instructio pro Tabula regia judic. Transylv.	— frt 60 kr.
„ „ „ „ „ „ magyarul	— frt 70 kr.
Verbőczius illustratus sine Tripartitum opus consvetud. juris hungarici, köteve	84 kr. és 1 frt.
Aprobatae et Compilatae Constitutiones Transylv. (Erdélyországnak három könyvre osztott törvénykönyve) két kötet	7 frt — kr.
Provisionalis 1791 eszt. diaetalis articulusok	— frt 50 kr.
Törvényczikkek 1846—47-beli országgyűlésről	— frt 50 kr.
Conspectus juris publici regni Hungariae ad annum 1848, per Comitem Antonium Moysen Cziraky	2 frt 10 kr.
Szász Carolus, Sylloge tractatum aliorumque actorum publicorum historiam et argumenta D. diplomatis Leopoldini resolutionis item quae alvinciana vocatur illustrantium, kemény kötetben	2 frt — kr.
Erdélyország nagyfejedelemségének újabb országgyűlési végzése (articuli novellares Diaetales) 1744—1811, magyarosította s egy vezetékekkel s némely külön jegyzetekkel kivilágosította Dálnoki Ince József	2 frt 50 kr.
Bentham Jerémiás munkái: I. kötet Törvényhozási elvek	1 frt 80 kr.
II. kötet. Büntető törvénykönyv elvei, francziából Récsi Emil	1 frt 80 kr.
Diaeták (erdélyi) végzéseinek nyomdokai és a Compilata Constitutio után kelt articulusok kivonatja, egybeszedte G. L., 3 kötet	3 frt — kr.

Ezekon kívül még számos, a magyar korona-tartományokban 1848-ig használt törvénykönyvek találtnak latin és magyar nyelven.